

NOTAT

Konklusioner og anbefalinger fra fokusgruppemødet vedr.

13. april 2005

/skj

”Vejledninger om dyrkning m.v. af genetisk modificerede afgrøder”

Sag

Fokusgruppemødet blev afholdt i København d. 7. april 2005 kl. 16.30.

Ved mødet deltog:

Holger Lunden, Nielsen & Smith A/S
Torben Lunde, DLF-Trifolium A/S
Anna Haldrup, Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole
Mads Andersen, Maskinstation
Hans Torsten Birk Nielsen, Landmand og maskinstation
Landmand, Flemming Martin Andersen
Landmand, Henrik Houmann
Landmand, Jørgen Erik Nielsen

Plantedirektoratet, Birthe Schubart
Plantedirektoratet, Karina Vintersborg

Majken Skudstrup Haals, Erhvervs- og Selskabsstyrelsen (CKR)
Stephan Kim Jepsen, Erhvervs- og Selskabsstyrelsen (CKR)

Henning Thomsen, Rambøll Management
Brian Landbo, Rambøll Management

Deltagerne var ikke alle lige forberedte da fokusgruppemødet blev afholdt midt i plantesæsonen. Flere manglede at få læst/skimmet vejledningen.

Generelle indtryk fra mødet:

Deltagerne var positive i at blive inddraget i udformningen af vejledningerne, men der blev rejst kritik af tidspunktet for fokusgruppemødet midt i plantesæsonen, og af det omfattende læsemateriale der forventedes læst på dette tidspunkt.

Deltagernes generelle kommentarer til vejledningen

Deltagerne var positive over for selve udformningen og det direkte sprog i vejledningerne. De virkede let læselige, velstrukturerede og for-

ERHVERVS- OG SELSKABSSTYRELSEN

Kampmannsgade 1
1780 København V

Tlf. 33 30 77 00

Fax 33 30 77 99

CVR-nr 10 15 08 17

eogs@eogs.dk

www.eogs.dk

ØKONOMI- OG ERHVERVS-MINISTERIET

ståelige. Det blev vurderet som en klar forbedring i forhold til andre vejledninger fra Plantedirektoratet. Opdelingen i separate vejledninger til de forskellige faggrupper blev ligeledes positivt modtaget.

Det blev dog bemærket at sprogbrugen i visse tilfælde virkede upræcis og at der på visse områder savnedes en mere håndfast beskrivelse af reglerne på området.

- Erhvervs- og Selskabsstyrelsen anbefaler at plantedirektoratet i vejledningen skelner mere mellem krav og anbefalinger.

Indledning og indholdsfortegnelse

Indledningen og indholdsfortegnelsen blev ikke kommenteret. Det blev dog diskuteret om der var brug for en generel indledning til, hvad det vil sige at dyrke GM-afgrøder. Dette kunne være nyttigt i forbindelse med besvarelse af spørgsmål fra udenforstående. Der var dog ikke enighed blandt deltagerne herfor. Det blev bemærket at en sådan introduktion til GM-afgrøder kunne være en del af kursusforløbet.

Godkendelse som dyrkere af GM-afgrøder og uddannelse aaf ansatte på jordbrgsbedrifter:

Deltagerne havde generelt ikke kommentarer til beskrivelsen af kravene til godkendelse som dyrkere af GM-afgrøder. Der blev dog for kursusudbyderne stillet spørgsmålstegn ved, om listen over hovedelementer i kursusforløbene var tilstrækkeligt dækkende i forhold til kravene i lovgivningen. Plantedirektoratet gav i denne forbindelse udtryk for, at der i lovgivningen ikke var yderligere krav til kursusforløbene og at disse desuden kan afklares nærmere med kursusudbyderne i den kommende tid.

Der blev desuden stillet spørgsmålstegn ved, om lovgivningen indeholder krav i forhold til planlægningen af kursusforløbene, herunder om det er muligt at afholde kurser med driftsansvarlige og ansatte hvor den første dag foregår som et fælles kursus, der for de driftsansvarlige suppleres med en ekstra dags kursus. Plantedirektoratet gav udtryk for, at der i lovgivningen ikke er krav til planlægningen af kursusforløbene, og at det derfor er muligt at planlægge kursusforløbene for hhv. driftsansvarlige og ansatte med tidsmæssigt overlap.

Indberetning af dyrkning af GM-afgrøder

Deltagerne gav udtryk for at beskrivelsen af reglerne om indberetning af dyrkning af GM-afgrøder er forståelig og at indberetningen desuden ikke indeholder væsentlige nye elementer i forhold til de indberetninger som allerede foretages.

Indkøb af GM-frø og vegetativt formeringsmateriale

Beskrivelsen af kravene i forbindelse med indkøb af GM-frø og vegetativt formeringsmateriale opfattes af deltagerne som for kortfattet og upræcis. Der er behov for en yderligere beskrivelse af, hvordan indkøb-

bet, herunder fremvisningen af dokumentation for godkendelse, kan foregå i praksis.

Deltagerne gav udtryk for skepsis i forhold til at leverandørerne har pligten til at sikre, at indkøbere har opnået godkendelse.

Deltagerne nævnte i denne forbindelse en række løsningsmuligheder, som kunne anvendes i indkøbssituationen, herunder især etablering af en hjemmeside på Internettet over godkendte GM-dyrkere.

- Erhvervs- og Selskabsstyrelsen anbefaler at udleveringen af GM-frø og vegetativt formeringsmateriale gøres mere smidigt. Et forslag kunne være en liste på Internettet over landmænd godkendt til dyrkning af GM-afgrøder i stil med listen over økologiske landmænd.

Vedr. information til naboer

Det blev på dette område diskuteret, om en sammensmeltning af begreberne "informationsafstand" og begrebet "kompensationsafstand" vil være hensigtsmæssig, da de i visse tilfælde dækker over de samme afstande. Argumentet var her, at der ved at erstatte de to med ét nyt begreb vil blive opnået en større klarhed i vejledningen.

Tilsvarende savner deltagere entydighed i forhold til anvendelsen af afstandsangivelsen, herunder om afstanden regnes i forhold til et dyrket område (mark) eller et andet naboareal.

Flere deltagere var desuden usikre på i hvilket omfang en nabo kunne blokere for dyrkningen af GM-afgrøder på tilstødende marker og hvorvidt dette informationskrav krævede en aktiv tilbagemelding fra naboen.

- Erhvervs- og Selskabsstyrelsen anbefaler en præcisering eller en sammensmeltning begreberne "informationsafstand" og begrebet "kompensationsafstand". Ligeledes anbefales en præcisering af afstandskravet i forhold til naboer. Det skal præciseres om dette kun inkluderer marker, eller om andre naboarealer også er relevante. Evt. kunne afsnittet fra indledningen herom gentages i teksten. Ligeledes bør der præciseres i hvilket omfang en nabo ved aktiv eller passiv tilbagemelding kan blokere for dyrkningen af GM-afgrøder.

Vedr. information ved brug af maskinstationer, transportvirksomheder, andres lagre mv.

I forbindelse med beskrivelsen af kravene om information ved brug af maskinstationer, transportvirksomheder, andres lagre mv. gav deltagerne udtryk for usikkerhed i forhold til, hvordan dyrkere af GM-afgrøder kan sikre sig, at den eller de pågældende person(er), der skal håndterer GM-frø mv. er uddannet hertil.

- Erhvervs- og Selskabsstyrelsen anbefaler at Plantedirektoratet tilføjer en beskrivelse af, hvordan sikringen kan finde sted. Dette kan ske ved tilføjelse af eksempler ("du kan sikre dig ved at ..."). En liste på Internettet over godkendte dyrkere af GM-afgrøder vil også her kunne være en fordel.

Vedr. information ved salg, bortforpagtning mv. af arealer, materiel, lagre og lignende

Deltagerne havde ikke kommentarer til beskrivelsen af kravene på dette område.

Selve dyrkningen af GM-afgrøder:

Vedrørende beskrivelsen af kravene til selve dyrkningen af GM-afgrøder, blev det diskuteret, om der er behov for en mere præcis angivelse af, hvad dyrkere af GM-afgrøder "kan" og "skal". Der blev i denne forbindelse givet udtryk for at der generelt ikke er behov for yderligere beskrivelser på dette område, men at de løse beskrivelser af kravene skal fastholdes, således at der sikres størst mulig frihed i måden kravene løses på.

Der blev i forbindelse med beskrivelsen af kravene til bekæmpelse af spildplanter og lignende givet udtryk for et behov for en nærmere præcisering af kravene. Det blev foreslået, at indføre en præcisering af, at der i bekæmpelsen af spildplanter fokuseres på planter, der er frøbærende.

- Erhvervs- og Selskabsstyrelsen anbefaler en mere præcis angivelse af hvilke punkter i vejledningen der er krav og hvilke der er hensigtsmæssige. Ligeledes bør det præciseres at bekæmpelsen af spildplanter fokuseres på frøbærende planter.

Forpligtelser ved køb og overtagelse af arealer

Deltagerne havde ikke kommentarer til beskrivelsen af kravene på dette område.

Håndtering af GM-frø, vegetativt formeringsmateriale og afgrøder

Deltagerne havde ikke kommentarer til beskrivelsen af kravene på dette område.

Rengøring

Deltagerne udtrykte i forbindelse med beskrivelsen af kravene vedr. rengøring af maskiner, materiel og lignende usikkerhed i forhold til bestemmelserne om minimumskravene til bortskaffelse af affald, herunder hvad der defineres som affald. Det blev i denne forbindelse efterspurgt, at håndteringen af affald gennemgås på kurserne.

- Erhvervs- og Selskabsstyrelsen anbefaler en mere præcis beskrivelse af hvad der udgør rengøringsaffald og hvordan dette bortskaffes.

Dokumentation

Deltagerne havde ikke kommentarer til beskrivelsen af kravene på dette område.

Afgift for dyrkning af GM-afgrøder

Deltagerne havde ikke kommentarer til beskrivelsen af kravene på dette område.

Rettidig omhu

Deltagerne havde ikke kommentarer til beskrivelsen af kravene på dette område.

Offentliggørelse

Deltagerne havde ikke kommentarer til beskrivelsen af kravene på dette område.

Kontrol

Deltagerne gav i forbindelse med beskrivelsen af kontrolbestemmelserne udtryk for at der ofte opleves kontrolbesøg fra forskellige myndigheder. Det efterspørges derfor, at inspektionspersonalet ved kontrolbesøget i højere grad tilkendegiver, hvilke myndigheder de repræsenterer. Plantedirektoratet henviste her til nye regler, som skal sikre større synlighed i forhold til dette område, samt at dyrkerne som regel vil blive informeret om kontrolbesøget på forhånd.

I forbindelse med drøftelse af anmeldelse af overtrædelser blev det bemærket fra Plantedirektoratet at omkostningerne ved test dækkes af anmelderen. Dette gælder også i forhold til anmeldelse af krav om kompensation og rekvirering af GMO-analyse. I sidste ende vil den, der tilkendes ansvaret for en dokumenteret overtrædelse, dog være erstatningspligtig.

Bilag

Deltagerne havde ikke kommentarer til bilagene.

Vejledning for leverandører af GM-frø og vegetativt formeringsmateriale

I forhold til kommentarerne til vejledningen for dyrkere af GM-afgrøder, havde deltagerne generelt ikke kommentarer til vejledningen for leverandører af GM-frø.

Deltagerne gav dog udtryk for at kravene til frøleverandørerne vedr. salg og anden overdragelse (afsnit 4.1.1), herunder i forhold til sikring af at modtageren er godkendt, opfattes som urimelige.

Frøleverandøren opfordrede på mødet desuden Plantedirektoratet til at tilse, at vejledningerne suppleres med en angivelse af, at der generelt

ikke vil være tale om brugerbetaling bortset fra områder hvor andet er beskrevet.

Vejledning for maskinstationer, transportvirksomheder mv.

Deltagerne havde ikke yderligere kommentarerne til vejledningen, end de kommentarer der er angivet i forbindelse med gennemgangen af tilsvarende punkter i vejledningen for dyrkere af GM-afgrøder.

Vejledning for udbydere af kurser i GM-dyrkning

Deltagerne have ikke yderligere kommentarerne til vejledningen, end de kommentarer der er angivet i forbindelse med gennemgangen af tilsvarende punkter i vejledningen for dyrkere af GM-afgrøder.

Vejledning om kompensation

I forhold til kommentarerne til vejledningen for dyrkere af GM-afgrøder, havde deltagerne generelt ikke kommentarer til vejledningen om kompensation.

Deltagerne gav dog udtryk for at beskrivelsen på området for tærskelværdier for indhold af GM-materiale, ikke vil virke logisk for modtagerne. Gældende regler på området tillader ikke noget indhold af GM materiale mens der i afsnittet i vejledningen nævnes at den generelle tærskelværdi er 0,9%. Deltagerne gav udtryk for at vejledningen på dette område bør præciseres.

- Erhvervs- og Selskabsstyrelsen anbefaler at Plantedirektoratet gennemgår afsnittet for tærskelværdier og sikre sig at disse fremgår klart.

Afslutning

Samlet set var deltagerne særdeles positive over for vejledning. Særligt sproget og opbygningen blev positivt fremhævet. En række mindre punkter skulle dog præciseres eller gøres mere hensigtsmæssige og erhvervs og selskabsstyrelsen har derfor afgivet nogle anbefalinger.

Vi håber i finder vores anbefalinger nyttige. I er velkomne til at kontakte os, hvis i har spørgsmål.

Med venlig hilsen

Stephan Jepsen
Erhvervs- og Selskabsstyrelsen
Dir. Tlf: 33 30 76 76
E-mail: skj@eogs.dk